

الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

رمضان شعبانی سارویی^۱

چکیده

زمینه و هدف: انقلاب اسلامی حرکت شتابنده‌ای است به سمت تحقق دولت اسلامی در ایران و شکل‌گیری جامعه اسلامی و پدید آمدن تمدن اسلامی بر محوریت تمدن اسلامی - ایرانی در جهان اسلام است. یکی از مسائل اساسی در سال‌های اخیر، پاسخ به این پرسش است که رسالت نهادهای انقلابی در فرایند تحقق اهداف اسلامی و به‌طور خاص در تحقق دولت اسلامی در شرایط حاضر چیست؟ ناجا یکی از دستگاه‌های انقلابی در نظام مقدس جمهوری اسلامی است که طبعاً از آن، توقعات انقلابی می‌رود. در نقشه راه کلان دولت مطلوب اسلامی، ایجاد تحول در کارگزاران و نهادهای نظام اسلامی و نیز باور به اینکه ساخت دولت اسلامی، هم ضرورت دارد و هم در شرایط فعلی امکان‌پذیر است، از الزامات اساسی دولت‌سازی به‌شمار می‌آید.

روش تحقیق: این تحقیق در پی آن است که با روش توصیفی تحلیلی و با شیوه اسنادی، به بررسی، توصیف و تبیین الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی بر اساس آرا و اندیشه‌های مقام معظم رهبری بپردازد.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: ناجا با مأموریت امنیتی و انتظامی، به‌عنوان مظهر حاکمیت جمهوری اسلامی، نقش تعیین‌کننده‌ای در تحقق دولت اسلامی دارد. از مهم‌ترین فرایندهای تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی، تحول در سه حوزه سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری و تفکیک در سه بعد دانش، نگرش و توانش است.

واژه‌های کلیدی: دولت اسلامی، ناجا، سخت‌افزار، نرم‌افزار، مغزافزار.

۱. استادیار دانشگاه علوم انتظامی امین. ramazan.shabanni@gmail.com

۱- مقدمه

دولت‌سازی یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های بشری در طول تاریخ بوده که در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی از اهمیت برجسته‌ای برخوردار شده است. تکوین «دولت اسلامی» در شرایط حاضر یکی از اساسی‌ترین موضوعاتی است که ذهن مقام معظم رهبری را به خود مشغول کرده است. در این راستا معظم له در فرایند تحقق اهداف اسلامی نظام، مراحل پنج‌گانه‌ای در نظر گرفته است که در شرایط حاضر در دوره سوم آن یعنی «تحقق دولت اسلامی» قرار داریم. در نقشه راه انقلاب اسلامی، آینده یافتنی نیست بلکه ساختنی است. در واقع آینده جایی نیست که به آنجا می‌رویم بلکه جایی است که آن را به وجود می‌آوریم. آینده امری است که جوامع می‌توانند با اقدامات هدفمند خود، آن را طراحی کنند و شکل دهند. در منظر مقام معظم رهبری در مهندسی آینده نظام اسلامی، ترسیم چشم‌انداز و طراحی برنامه‌های تحقق آن، از رسالت‌های رهبران و اندیشمندان نظام و سازمان‌های انقلابی اسلامی است؛ بنابراین برای اینکه دنیایی نوین بر اساس فرهنگ و ارزشهای متعالی اسلام ساخته شود باید پنج مرحله را طی نمود، این مراحل به ترتیب عبارت‌اند از: انقلاب اسلامی، نظام اسلامی، دولت اسلامی، جامعه اسلامی و تمدن نوین اسلامی است.

بر همین اساس به نظر می‌رسد که تحقق هر یک از مراحل انقلاب اسلامی با الزامات و تحولاتی اساسی همراه باشد؛ امروزه در دوره تحقق دولت اسلامی با توجه به موانع خارجی و چالش‌های داخلی، پرداختن به الزامات و تحولات تحقق دولت اسلامی در منظومه فکری مقام معظم رهبری، موجب افزایش افق دید و تبیین رویکردهای نیل به دولت اسلامی می‌شود و بی‌توجهی به آن، مسیر پژوهش‌های مرتبط با این حوزه را دچار نقیصه آینده‌نگری‌های ساده‌انگارانه و خوش‌بینانه می‌کند؛ باین وجود در جامعه پیچیده و نوین امروزی، ناجا به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین سازمان‌هایی که وظیفه تولید نظم و امنیت در جامعه را بر عهده دارد، برای تحقق نظم و امنیت از یک سو (ناجا با رویکرد حداقلی) و از سوی دیگر به‌عنوان بخشی از نهادهای انقلابی تأثیرگذار در پاسداری از انقلاب و ارزش‌های

آن (ناجا با رویکرد حداکثری)، نیازمند بازاندیشی و نوسازی سازمانی در مسیر ناجای آینده با هدف ایجاد امنیت پایدار در دولت اسلامی است. از الزامات تحولی ناجای آینده به‌عنوان یک سازمان انقلابی، بررسی مناسبات ناجا و دولت اسلامی است. اگرچه ناجا، خود بخشی از دولت اسلامی است اما سازمان ناجا به‌عنوان بخشی از دولت اسلامی نیازمند الزامات تحولی در عرصه‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری، مغزافزاری در درون است تا به‌عنوان یک سازمان متدین و انقلابی همگام با نقشه راه رهبری در تحقق دولت اسلامی در تحقق اهداف اسلامی نظام، ایفای نقش نماید. در این پژوهش با توجه به این بحث نوین در فضای اندیشه‌ای جامعه و ناجا، محقق تلاش دارد بخشی از ابهامات این حوزه را برطرف نماید؛ بنابراین هدف اصلی تحقیق، شناسایی و فهم الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) است. تاکنون مطالعات فراوانی در توصیف و تبیین دولت انجام شده است، اما متأسفانه در بحث دولت اسلامی تنها اقداماتی مانند جمع‌آوری بیانات مقام معظم رهبری و برپایی نمایشگاه‌ها و نیز اجرای دوره‌های آشنایی با دولت اسلامی از سوی نهاد فرایند انقلاب اسلامی سپاه صورت گرفته و در عرصه فضای مجازی، بجز چند مقاله تکراری و سطحی، کار قابل قبولی انجام نشده است. با وجود این تحقیقات، در ناجا تا به حال همایش، کارگاه، دوره آموزشی، نمایشگاه ویژه‌ای به شکل مستقل اجرا نشده است، از این‌رو بررسی این مسئله به شکل مستقل، بدون سابقه است و طرح این ادبیات در جامعه و ناجا جدید است.

با توجه به اهداف تحقیق، از منابع موجود اعم از کتاب‌ها، مقالات و جستجوی اینترنتی استفاده شده است. مطالعه حاضر از نوع تحقیقات نظری-کاربردی است که در آن از روش توصیفی-تحلیلی برای شناسایی الزامات و طرح تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری بهره گرفته شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات بر اساس شیوه کتابخانه‌ای و اسنادی بوده است.

سؤالات تحقیق عبارت‌اند از:

- ۱- الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه سخت‌افزاری، در سه بعد دانش، نگرش و توانش کدام‌اند؟
- ۲- الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه نرم‌افزاری، در سه بعد دانش، نگرش و توانش کدام‌اند؟
- ۳- الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه مغزافزاری، در سه بعد دانش، نگرش و توانش کدام‌اند؟

۲- تعریف مفاهیم

دولت اسلامی: دولت اسلامی، سومین گام و هدف در نقشه راه انقلاب اسلامی است که بر اساس آن، همه کارگزاران نظام اسلامی، همگی درصدد «اعمال فردی، رفتار با مردم، رفتار بین خود، و رفتار با نظام‌های بین‌المللی و نظام سلطه امروز جهانی را به معیارها و ضوابط اسلامی نزدیک‌تر» نمایند. دولت اسلامی بر اساس اندیشه مقام معظم رهبری «دولتی است که در آن رشوه نباشد، فساد اداری نباشد، ویژه‌خواری نباشد، کم‌کاری نباشد، بی‌اعتنایی به مردم نباشد، میل به اشرافی‌گری نباشد، حیف و میل بیت‌المال نباشد، و دیگر چیزهایی که در یک دولت اسلامی لازم است».

ناجا: مفهوم ناجا مخفف کلمه «نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» و سازمانی است مسلح در تابعیت فرماندهی کل قوا و وابسته به وزارت کشور که در سال ۱۳۷۰ از ادغام سه نیروی ژاندارمری، شهربانی و کمیته سابق تشکیل شد و هدف از تشکیل آن، استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی، و نگهداری و پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی در چارچوب قانون در قلمرو جمهوری اسلامی ایران است (قانون استخدامی ناجا، ۱۳۸۲).

سخت‌افزاری: بُعد ساختاری و کالبدی است که اشاره به کلیه سازوکارهایی دارد که زمینه دستیابی به بعد معنایی، هدف‌گایی و در حقیقت حوزه نرم‌افزاری و مغزافزاری سازمان را تسهیل می‌کند.

نرم‌افزاری: بُعد معنایی و جهت‌دهندگی است که اشاره به سمت‌وسوی حرکت سازمان

دارد و در حقیقت مسیر هدف غایی را تعیین می‌کند. این بعد آمال و آرزوهای سازمان یعنی قوه تخیل و تصویربرداری، تجسم تصویری از آینده مطلوب و نیز چشم‌انداز آتی سازمان است.

مغزافزاری: بُعد محتوایی، رفتاری یا نیروی انسانی است که اشاره به عامل انسان و رفتار او در سازمان دارد. در حقیقت مجموعه فعل و انفعالاتی که با ورود فرد به سازمان پدید می‌آید.

۳- منشور راه انقلاب اسلامی

در حال حاضر نظام جمهوری اسلامی ایران، در دهه سوم انقلاب و در مرحله تحقق «دولت اسلامی» قرار دارد. تحقق دولت اسلامی که از اهداف دیرینه دین اسلام به شمار می‌رود به برکت انقلاب اسلامی، به رشد و پویایی دست یافته است. نقطه مطلوب نهایی دولت اسلامی، دستیابی به تمدن بین‌المللی اسلامی است که در نهایت با زعامت انسان کامل «حضرت ولی عصر (عج)» همراه است. طرح موضوع چگونگی تحقق و تکامل دولت اسلامی و تبیین ترتب ماقبل و بعد آن و مراحل دستیابی به تمدن اسلامی توسط حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به صورت نظریه‌ای علمی و به عنوان راهبرد نظام در سال ۱۳۷۹ مطرح شد و معظم له در سال‌های اخیر در صدد تقویت و نهادینه‌سازی آن بوده‌اند. در نظریه اهداف اسلامی مقام معظم رهبری، چپستی، چرایی و چگونگی تحقق آن به ترتیب زیر بیان می‌شود:

۳-۱- وقوع انقلاب اسلامی

وقوع انقلاب اسلامی به معنای دگرگونی بنیادی در جهت حرکت مردم به سمت اهداف و آرمان‌های دینی و آغاز دوران حاکمیت ارزش‌های معنوی و هدف‌گیری ایجاد حکومت اسلامی، اولین مرحله از مراحل دستیابی به دولت اسلامی است که در جمهوری اسلامی ایران به عنوان معجزه قرن و الهام‌بخش همه جنبش‌های اسلامی و حتی آزادی‌بخش جهان به وقوع پیوسته است. مقام معظم رهبری در این مورد می‌فرمایند: «ما می‌خواهیم آن نظامی، آن تشکیلاتی و آن حکومتی را که بتوان ... هدف‌ها [ی اسلامی] را در آن محقق کرد، به وجود آوریم. این یک فرایند طولانی و دشواری دارد و شروعش از انقلاب

اسلامی است... انقلاب یعنی دگرگونی بنیادی. البته این دگرگونی بنیادی در اغلب موارد بدون چالش‌های دشوار و بدون زورآزمایی، امکان‌پذیر نیست؛... انقلاب آنجایی است که پایه‌های غلطی برچیده می‌شود و پایه‌های درستی به جای آن گذاشته می‌شود. این قدم اول است» (بیانات در دیدار با کارگزاران نظام جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۰۹/۲۱).

۲-۳- دستیابی به نظام اسلامی

دستیابی به نظام اسلامی به مفهوم تکامل ساختاری و پیاده کردن طرح مهندسی عمومی جامعه و ارکان حاکمیت مبتنی بر معیارها و ملاک‌های اسلامی نیز، دومین مرحله از مسیر تحقق تمدن اسلامی است. امام خامنه‌ای در این مورد می‌فرماید: «انقلاب که تحقق پیدا کرد، بلافاصله بعد از آن، تحقق نظام اسلامی است. نظام اسلامی، یعنی طرح مهندسی و شکل کلی اسلامی را در جایی پیاده کردن. مثل اینکه وقتی در کشور ما نظام سلطنتی استبدادی، فردی، موروثی، اشرافی و وابسته برداشته می‌شود، به جای آن، نظام دینی، تقوایی، مردمی و گزینشی جایگزین می‌شود؛ با همین شکل کلی که قانون اساسی برایش معین کرده، تحقق پیدا می‌کند؛ این یعنی نظام اسلامی» (بیانات در خطبه‌های نماز جمعۀ تهران، ۱۳۸۴/۰۵/۲۸). «نظام اسلامی، یعنی هندسه عمومی جامعه، اسلامی بشود؛ که این هم شد» (بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۸۰/۰۹/۲۱).

۳-۳- تحقق دولت اسلامی

با وقوع انقلاب اسلامی و پس از آن دستیابی به نظام اسلامی، آنچه مورد انتظار است سازمان‌دهی رفتار و ارتباطات درونی، داخلی و خارجی دولت، کارگزاران نظام و قوای سه‌گانه بر اساس واقعیت‌ها و معیارهای اسلامی است. امام خامنه‌ای در این مورد می‌فرماید: «بعد از آنکه نظام اسلامی پیش آمد، نوبت به تشکیل دولت اسلامی به معنای حقیقی می‌رسد؛ یا به تعبیر روشن‌تر، تشکیل منش و روش دولتمردان به گونه اسلامی؛ ... دولت به معنای عام، نه به معنای هیئت وزرا؛ یعنی قوای سه‌گانه، مسئولان کشور، رهبری و همه... ما در کدام مرحله‌ایم؟ ما در مرحله سومیم؛ ما هنوز به کشور اسلامی نرسیده‌ایم.

هیچ کس نمی تواند ادعا کند که کشور ما اسلامی است... ما کم داریم. ما باید خودمان را بسازیم و پیش ببریم. ما باید خودمان را تربیت کنیم» (بیانات در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۸۰/۰۹/۲۱). «معنای شعار دولت اسلامی این است که ما می خواهیم اعمال فردی، رفتار با مردم، رفتار بین خودمان، و رفتار با نظام های بین المللی و نظام سلطه امروز جهانی را به معیارها و ضوابط اسلامی نزدیک تر کنیم» (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۴/۰۶/۰۸). «دولت نه به معنای هیئت وزیران؛ یعنی مجموعه کارگزاران حکومت؛ یعنی من و شما. ما باید به معنای واقعی کلمه، در درون این نظام اسلامی، اسلامی شویم. این مشکل تر از مراحل قبلی است» (بیانات در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۷۹/۰۹/۲۱). «این نظام اسلامی فقط شکل نیست؛ محتوایی دارد؛ یعنی کارهایی باید در واقعیت زندگی مردم انجام بگیرد. تحقق این واقعیت ها در زندگی مردم، مردان و عناصر مؤمن و معتقد به خودش را می طلبد؛ این می شود دولت اسلامی.... باید جهت گیری ها و رفتار اجتماعی و رفتار فردی خود و رابطه با مردم را با معیارهای اسلامی تطبیق دهند تا بتوانند به آن اهداف برسند. بعد هم باید آن جهت گیری ها را در مد نگاه خودشان قرار دهند و به سرعت به سمت آن جهت گیری ها حرکت کنند؛ این می شود دولت اسلامی» (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۴). دولت اسلامی «دولتی است که در آن رشوه نباشد، فساد اداری نباشد، ویژه خواری نباشد، کم کاری نباشد، بی اعتنایی به مردم نباشد، میل به اشرافی گری نباشد، حیف و میل بیت المال نباشد، و دیگر چیزهایی که در یک دولت اسلامی لازم است... اگر به توفیق الهی بتوانیم در این جهت خود را کامل کنیم و قدم هایی را که تا امروز بحمدالله برداشته شده، کامل کنیم، آن وقت کشور اسلامی به همان شکلی که گفتم، به وجود خواهد آمد؛ یعنی دولت اسلامی می تواند کشور اسلامی به وجود بیاورد» (بیانات در خطبه های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۴/۰۵/۲۸).

۳-۴- ایجاد کشور اسلامی

ایجاد کشور اسلامی به مفهوم ایجاد پایه های تمدن اسلامی با تحقق عدالت اجتماعی و

آرمان‌های اسلامی در جامعه و ایجاد جامعه‌الگو و نمونه به‌عنوان مرحله درخشش نظام اسلامی و ارزش‌های متعالی آن است که به‌عنوان اولین مرحله پس از تحقق دولت اسلامی ترسیم شده است. مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در این مورد می‌فرماید: «مرحله چهارم، کشور اسلامی است. اگر دولت به‌معنای واقعی کلمه اسلامی شد، آنگاه کشور به‌معنای واقعی کلمه اسلامی خواهد شد؛ عدالت مستقر خواهد شد؛ تبعیض از بین خواهد رفت؛ فقر به‌تدریج ریشه‌کن می‌شود؛ عزت حقیقی برای مردم به‌وجود می‌آید؛ جایگاهش در روابط بین‌الملل ارتقا پیدا می‌کند؛ این می‌شود کشور اسلامی». «این مرحله، مرحله تالو و تشعشع نظام اسلامی است، یعنی مرحله ایجاد کشور اسلامی و جامعه اسلامی» (بیانات در دیدار مسؤولان نظام، ۱۳۸۰/۰۹/۲۱).

۳-۵- تحقق تمدن نوین اسلامی

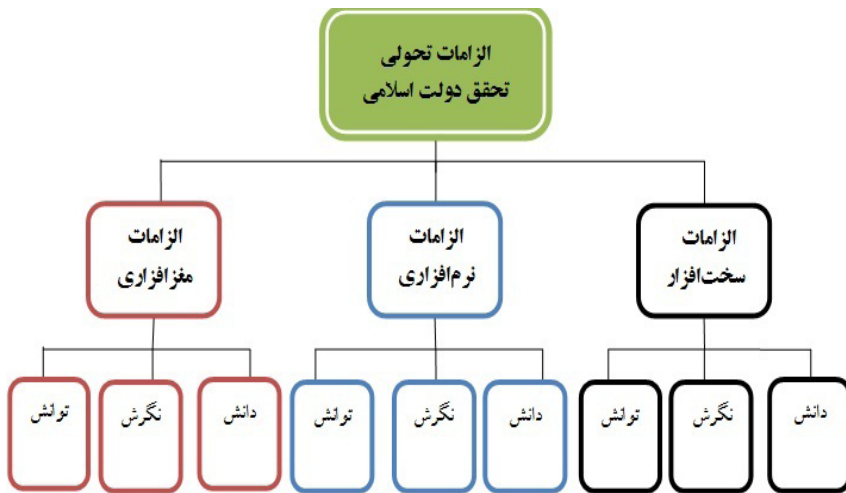
گام پنجم انقلاب، تشکیل تمدن اسلامی است. در این گام، انقلاب با الگوآفرینی از دولت اسلامی و جامعه اسلامی، درصدد تحقق دنیای اسلامی است. این گام در حقیقت تحول و هندسه جدید در تمدن اسلامی است. مقام معظم رهبری در این باره می‌فرماید: «فرایند تحقق نظام اسلامی، همین‌طور قدم‌به‌قدم به نتایج نهایی خود نزدیک می‌شود (بیانات در جمع کارگزاران نظام، ۱۳۸۰/۰۹/۲۱). «خط کلی نظام اسلامی، رسیدن به تمدن اسلامی است» (بیانات در جمع اساتید و طلاب حوزه علمیه قم، ۱۳۷۹/۷/۱۴). تمدن اسلامی یعنی آن فضایی که انسان در آن فضا از لحاظ معنوی و از لحاظ مادی می‌تواند رشد کند و به غایات مطلوبی که خدای متعال او را برای آن غایات خلق کرده است برسد؛ زندگی خوبی داشته باشد، زندگی عزتمندی داشته باشد، انسان عزیز، انسان دارای قدرت، دارای اراده، دارای ابتکار، دارای سازندگی جهان طبیعت؛ تمدن اسلامی یعنی این؛ هدف نظام جمهوری اسلامی و آرمان نظام جمهوری اسلامی این است» (بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۲/۶/۱۴؛ بنیاد فرهنگ و اندیشه انقلاب اسلامی، ۱۳۹۳).

جدول (۱) مراحل و فرایند اهداف انقلاب اسلامی

مرحله ۱	مرحله ۲	مرحله ۳	مرحله ۴	مرحله ۵
انقلاب اسلامی	نظام اسلامی	دولت اسلامی	کشور و جامعه اسلامی	تمدن اسلامی

۴- الگوی الزامات تحولی تحقق دولت اسلامی

نمودار زیر چارچوب مفهومی تحقق دولت اسلامی را به تصویر می‌کشد؛ و بر اساس این چارچوب الزامات تحقق دولت اسلامی در سه مؤلفه شامل سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری و به تفکیک در سه بُعد دانش، نگرش و توانش طراحی شده است.

الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

۴-۱- الگوی الزامات تحولی ناجا در فرایند تحقق دولت اسلامی

تحقق دولت اسلامی دارای الزامات گسترده و فراوانی است. این الزامات برای ناجا به‌عنوان یک سازمان انقلابی در سه جنبهٔ سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری ضروری است. ضمن اینکه در هر جنبه باید فعالیت‌های متعدد در سه بُعد دانش، نگرش و توانش موردتوجه قرار گیرد. «شئون اساسی انسان در زندگی در سه جلوهٔ جهان‌دانی (بینش)، جهان‌داری (دانش) و جهان‌آرایی (توانش) نمایان می‌شود (جوادی آملی، ۱۳۹۱)؛ بنابراین در تحقق دولت اسلامی اولین گام این است که دانش و بینشی به جامعه بدهیم نسبت به چه چیزی می‌تواند معرف دولت اسلامی باشد. البته صرف شناساندن و آگاهی نمی‌تواند کفایت کند؛ زیرا آگاه‌سازی، گام اول است و گام دومی که ما را به تحقق دولت اسلامی نزدیک می‌کند این است که مواردی را در شناخت مؤثر هستند و مدل دولت اسلامی را شکل می‌دهد، اشاعه دهیم و برای پذیرش آن در ناجا ایجاد گرایش و تمایل کنیم. «این ایجاد گرایش و تمایل همان ایجاد حس ارزشمندشماری آن رفتارهاست، تا شناخت نباشد گرایش ایجاد نمی‌شود و شناخت و گرایش و احساس ارزشمندی، زمانی که با هم جمع شوند، نمود رفتاری پیدا می‌کنند» (فرهمیمنی فراهانی، ۱۳۹۳: ۹۸).

جدول زیر الگوی الزامات تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی را در تحقیق حاضر به تصویر می‌کشد. در این الگو افزون بر ترسیم ابعاد اصلی از الزامات، تعریف و عناصر و اجزای آن (دانش، نگرش، توانش)، مفاهیمی مانند آسیب‌ها و راه برون‌رفت نیز ترسیم شده که این دو مؤلفهٔ انتهایی در سؤالات این پژوهش نیست.

جدول (۲) الگوی الزامات تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی

ابعاد اصلی الزامات	تعریف	عناصر و اجزاء	آسیب‌ها	راه برون‌رفت
سخت‌افزاری				
نرم‌افزاری				
مغزافزاری				

۵- یافته‌های تحقیق

نکته اول: در پاسخ به پرسش نخست تحقیق در رابطه با الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه سخت‌افزاری، این الزامات به تفکیک در سه بعد دانش، نگرش و توانش، عبارت‌اند از:

الف) الزامات سخت‌افزاری ناجا در بُعد دانش

۱- وجود دانشگاه دولت‌ساز: دولت‌سازی، نیروهای تربیت‌شده‌ای را می‌طلبد که آگاه و بصیر، متدین و انقلابی، با روحیه جهادی و سخت‌کوشی، پیام و رسالت تاریخی خود را از ولی‌فقیه دریافت نمایند و با فرهنگ‌سازی و مطالبه‌گری در عرصه دولت‌سازی اسلامی در درون ناجا و جامعه، اجزاء، زیرساخت‌ها و نیازهای دولت اسلامی را برآورده سازند. به‌جرئت می‌توان گفت نقش دانشگاه علوم انتظامی امین به‌عنوان ستون برپادارنده ناجای دولت‌ساز اسلامی، نقش تعیین‌کننده‌ای است؛ چنانکه نقش دانشگاه در طراز انقلاب اسلامی نقشی بس خطیر و حیاتی در تحقق دولت اسلامی است. در عصر جدید کارکرد دانشگاه‌ها، تنها در آموزش، پژوهش و کارآفرینی خلاصه نمی‌شود، بلکه افزون بر آن، یک پایگاه معرفتی در جهت فرهنگ‌سازی و دولت‌سازی اسلامی است. دانشگاه علوم انتظامی امین به‌عنوان هسته پیش‌تاز تحولات عمل می‌کند و از طریق رصد تغییرات امنیتی اجتماعی و فرهنگی، ناجا و نظام را برای تسلط بر رویدادها و تحولات مهم آینده توانمند و مهیا می‌سازد. بر اساس این نگاه، دانشگاه امین محیطی است با ساختار هوشمند که دغدغه دولت‌سازی اسلامی دارد و در پی تولید و اشاعه الگوی دولت اسلامی بر اساس منظومه فکری رهبر انقلاب اسلامی است.

۲- نوآوری علمی با وجود مراکز مطالعات راهبردی و پژوهشگاه‌های هوشمند: تبیین عرصه‌های مختلف دولت اسلامی و «نزدیک‌تر کردن اعمال فردی، رفتار با مردم، رفتار بین کارگزاران، رفتار با نظام‌های بین‌المللی و نظام سلطه امروز جهانی به معیارها و ضوابط اسلامی» باید مبتنی بر هویت اسلامی و ارزش‌های انقلابی برخاسته از گفتمان امام خمینی

و امام خامنه‌ای لحاظ گردد. نمی‌توان در این عرصه با استفاده از الگوهای غرب و شرق، دست به التقاط زد و یا با نگاه سکولار دست به دولت‌سازی زد؛ بنابراین باید به نوآوری علمی و فناوری با وجود مراکز مطالعات راهبردی و پژوهشگاه‌های هوشمند بر اساس اقتضائات و نیازهای زمانه و با استفاده از فقه پویا اهتمام جهادی داشت.

۳- تحول در نظام‌ها و سیستم‌ها (سعیدی، ۱۳۸۸: ۳۹): از الزامات تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی (ناجا به‌عنوان بخشی از دولت اسلامی و تحول در درون)، تحول در نظام‌ها و سیستم‌های گوناگون درون ناجا مانند نظام‌گزینش، نظام جامع آموزش، نظام تربیتی و فرهنگی، نظام صیانتی و حفاظتی، نظام عقیدتی و سیاسی، نظام حقوق و دستمزدها، نظام خدمات، نظام انتصابات، نظام ارزیابی و... است. این نظام‌ها چنانچه متکی بر اصول و مبانی و بایدها و نبایدهای دینی نباشد علاوه بر تأثیر منفی در روند درون ناجا، پیامدهای مخرب در عرصه تأمین نظم و امنیت در جامعه نیز خواهد داشت و موانع جدی در تحقق دولت اسلامی در درون ناجا و جامعه ایجاد خواهد شد.

ب) الزامات سخت‌افزاری ناجا در بُعد نگرش

۱- خودباوری و اعتماد به‌نفس: خودباوری یا اعتماد به‌نفس به‌معنای خوداتکایی است. نقطه مقابل خودباوری، اعتماد به انسان‌های دیگر است. خودباوری یعنی باور به توانایی‌های خود (فرهنگ معین) احساس هویت و خودباوری، به معنی اتکا به ارزش‌های اصیل الهی و ارزش‌های خودی است (فرمی‌هنی فراهانی، ۱۳۹۳: ۸۸). حضرت امام خامنه‌ای درباره خودباوری فرموده‌اند: «مردم ما احساس می‌کنند که قدرت و توان آن را دارند که در مقابل تحمیل‌ها و زورگویی‌های شرق و غرب بایستند. این روح عزت و خودباوری و غرور ملی و افتخارات حقیقی و اصیل را امام (ره) در ملت ما زنده کرد» (نرم‌افزار حدیث ولایت، ۶۸/۴/۲۳). در واقع بعد از تحقق انقلاب و نظام اسلامی، سازمان‌های انقلابی مانند ناجا اگر بخواهند در عرصه تحقق دولت اسلامی موفق باشند باید به نفی تحقیر، فریفتگی و وابستگی پردازند و با بهره‌گیری از منشور راه ترسیم‌شده از سوی امام خامنه‌ای، به تحقق

الگوی دولت‌سازی اسلامی اقدام کنند.

۲- **باور به ظرفیت دولت‌سازی انقلاب اسلامی:** از برکات انقلاب اسلامی، ایجاد روح امید در تحقق دولت اسلامی در جامعه اسلامی است. شناساندن تاریخ درخشان اسلام در ظرفیت تحقق مدینه نبوی و مدینه علوی و ظرفیت امروز انقلاب اسلامی با وجود فرهیختگان حکیم و فرزانه‌ای چون امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری و دیگر اندیشمندان تربیت‌شده انقلاب، مستلزم یک نظام و پیوست تبلیغی فرهنگی است که «بازخوانی و یادآوری تعالیم و دستورات دین مبین اسلام در این حوزه و بیان شیوا و با زبانی قابل‌پذیرش و امروزی» (همان، ۸۸) در ناجا و جامعه از نیازها و ضرورت‌های آن است.

۳- **احساس امنیت:** هر الگو برای تحقق دولت اسلامی با امنیت پیوند عمیق دارد. «امنیت در ابعاد مختلف از جمله امنیت فرهنگی و اجتماعی برای رشد و تعالی جامعه لازم و ضروری است. جامعه‌ای که در آن هرج‌ومرج حاکم است و رعایت قانون در دستور کار مردم و در اجتماع قرار ندارد، روی امنیت را نخواهد دید». پایه و اساس هر حرکتی امنیت است. چنانچه امنیت اجتماعی حاکم باشد، مسیر برای حرکت به سمت تحقق اقتصاد مقاومتی، عدالت اجتماعی، وحدت امت اسلامی و ... قابل‌دسترس خواهد بود. از الزامات تحقق ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی، غلبه رویکرد فرهنگی و احساس امنیت در درون سازمان ناجا و نیز احساس امنیت در جامعه با مجاهدت، اقتدار، صلابت و قاطعیت در اجرای قانون و نرمش و محبت به مردم است.

ج) الزامات سخت‌افزاری ناجا در بُعد توانش

۱- **اقتدار:** اقتدار از اساسی‌ترین مؤلفه‌های «پدیداری» و «پایداری» یک نظام سیاسی است. تولد و تداوم نظام‌ها به میزان اقتدار آن‌ها بستگی دارد. مهجوریت اندیشه حق، نشان می‌دهد که صرف حقانیت، برای حاکمیت یافتن آن کافی نیست و حاکمیت اندیشه‌های باطل در طول تاریخ، نشان می‌دهد که غیر از حق نیز می‌تواند به حاکمیت برسد؛ درواقع تولد و تداوم نظام‌ها مبتنی بر «اقتدار» آن‌ها است و مرگ آن‌ها ریشه در ضعف و نبود اقتدار

دارد. اقتدار در فلسفه سیاسی اسلام، بر پایه «اتحاد دینی» استوار است. تفکر سیاسی اسلام، نه قدرت کارزماتیک را مبنای اصلی اقتدار می‌داند و نه قدرت نظامی و اقتصادی و نه هیچ قدرت دیگری، بلکه نظریه اسلام در باب «اقتدار»، «قدرت اجتماعی» برآمده از اتحاد و همراهی مردم است (پسندیده، ۱۳۹۳). از الزامات تحولی ناجا اقتدار در درون (به‌ویژه اقتدار معنوی و فرهنگی) و اقتدار در بیرون به‌عنوان «مظهر حاکمیت نظام اسلامی»، اقتدار در عرصه عمل و رفتار مناسب با مردم و در تعبیر رهبر انقلاب همچون «یار مهربان» است.

۲- انضباط و وجدان کاری: انضباط به‌معنای ترتیب، کنترل، نظارت، فرمان‌برداری نیکو، خوی اطاعت، سامان‌پذیری و نبود هرج‌ومرج است (دهخدا، ۱۳۷۳). از اصول وجدان کاری، عشق و علاقه، تلاش و جدیت، امانت‌داری، تمام و کامل انجام دادن کار، استحکام و اتقان و رعایت موازین شرعی در کار است (آخوندی و همکاران، ۱۳۹۲: ۶۹۷-۶۹۱). یکی از الزامات تحولی ناجا، تقویت نظم و انضباط سازمانی و سلسله‌مراتبی و تقویت ولایت بر دل‌ها و ارتقای وجدان کاری در کارکنان ناجا است؛ بر این اساس، مقام معظم رهبری همواره بر صحت و اتقان کاری در سرپنجه‌ها مثل کلانتری‌ها تأکید جدی داشته‌اند.

۳- قانون‌گرایی و قانون‌محوری: منظور از قانون‌پذیری آن است که کارکنان نسبت به قوانین و مقررات نظام اسلامی، اطاعت‌پذیری محض داشته باشند و بدون چون‌وچرا به اجرای آن‌ها بپردازند. قانون‌پذیری از شاخص‌های مهم کارکنان یک سازمان است که نسبت به سه دسته از قوانین تجلی می‌یابد: قوانین دین اسلام، قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران و قوانین و مقررات سازمان مربوط (همان، ۶۸۹-۶۹۰). پلیس به‌عنوان متولی اصلی اجرای قوانین انضباطی و کسی که باید همواره بر اساس قانون عمل کند، لازم است از قوانین به‌طور کامل آگاه باشد و همیشه خود را به اجرای بی‌کم‌وکاست آن‌ها ملزم بداند (یوسفیان و کرد فیروزجایی، ۱۳۹۳: ۲۶۴). مقام معظم رهبری درباره قانون‌گرایی پلیس فرموده است: «شما (پلیس) در آنجایی که باید طبق تکلیف شرعی عمل

کنید، ملاحظه نکنید که کسی خواهد گفت، برو تند عمل کن، این چه ملاحظه‌ای است که می‌کنی. ابدأً. در میدان جنگ هم وقتی با دشمن طرفید، آنجایی که باید خشونت بکنید، به تکلیف شرعی خود عمل کنید و ملاحظه نکنید که کسی شما را بر تندی ملامت بکند؛ باید حد را بشناسید... قانون جمهوری اسلامی، جزو حدودالله است که باید به بهترین وجه رعایت شود» (سخنرانی در دیدار با جمعی از ادارات شهربانی، ۱۳۶۹/۷/۴).

نکته دوم: در پاسخ به پرسش نخست تحقیق در رابطه با الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه نرم‌افزاری، این الزامات به تفکیک در سه بعد دانش، نگرش و توانش عبارت‌اند از:

الف) الزامات نرم‌افزاری ناجا در بُعد دانش

۱- **دین‌گرایی:** ارکان حاکمیت دینی و اعضای دولت اسلامی لازم است دین‌مدار (دین‌گرا) باشند؛ یعنی ضمن اعتقاد به جامعیت مکتب اسلام و باور به ولایت الهی ولایت‌فقیه و مشروعیت الهی قوانین و مقررات، باید به این موضوع اذعان داشته باشند که تنها راه سعادت بشر حاکمیت همه‌جانبه اسلام است و اطاعت از اصول مکتب اسلام را برای خود تکلیف الهی بدانند و در عمل به اثبات برسانند. در این زمینه رئیس قوه مجریه یا وزرا و یا نمایندگان مجلس چنانچه دارای تفکر سکولاریستی باشند و دین را تنها به حوزه فردی و رابطه فرد و خدا فروکاهند قطعاً نمی‌توانند آرمان‌های دینی را تحقق بخشند (سعیدی شاهرودی، ۱۳۸۸: ۴۰). از الزامات تحولی در تحقق دولت اسلامی، این است که کارکنان دولت اسلامی آگاهی داشته باشند که دین دارای ارکان حاکمیت است. ایمان کارگزاران ناجا به پاسخگویی دین به همه نیازهای زندگی فردی و اجتماعی، از عرصه‌های تحولی است که باید زمینه‌های آن را در نظام‌گزینش، آموزش، تربیت، انتصابات و ارزیابی‌ها با جدیت دنبال کرد.

۲- **دولت مسئول دین‌مداری جامعه:** در نظام دینی، دولت افزون بر مسئولیت خدمات‌رسانی به مردم، برقراری امنیت، اجرای عدالت در جامعه و ... متولی اجرای دین و ارتقای فضایل و

ارزش‌های دینی و اخلاقی در جامعه است. از این لحاظ، نقش تکاملی دولت در صورتی تحقق پیدا می‌کند که مجموعه رفتار و عملکرد آن در راستای رابطه اصیل یعنی در راستای ارتباط با خداوند متعال باشد، اما علاوه بر این، دولت ابزار و وسیله‌ای است برای تحقق حاکمیت دین در جامعه و شکل‌دهی به روابط چهارگانه انسان (خود، خدا، دیگران، طبیعت) در چهارچوب معیارهای دینی است. «مدیریت اسلامی هم مسئول وضع قوانین موردنیاز جامعه در چهارچوب ضوابط دین است و هم رسالت اجرای صحیح قوانین را عهده‌دار است. نظام اسلامی هم مسئولیت تأمین نیازهای مادی جامعه را بر عهده دارد و هم رسالت تزکیه و تربیت آحاد جامعه و ایجاد سازوکار لازم به‌منظور کاهش ناهنجاری‌ها و زمینه‌سازی رشد فضایل اخلاقی را بر دوش می‌کشد، حکومت دینی تنها مسئولیتش توسعه علم و دانش و گسترش آموزش عالی نیست بلکه در قبال مردم و توسعه و تعمیق معرفت آحاد جامعه، مسئولیت دارد» (سعیدی شاهرودی، ۱۳۸۸: ۶۸). از الزامات ناجا تبیین این نکته است که هم دولت و هم همه سازمان‌های انقلابی به شکل خاص از جمله ناجا، مسئولیت شرعی و قانونی در اجرای دین اسلام و ترویج ارزش‌های حیاتی آن در جامعه دارند. بدین لحاظ فرهنگ‌سازی امر به معروف و نهی از منکر از رسالت‌های اساسی دولت دینی و نهادهای انقلابی نظام جمهوری اسلامی در مواجهه با آسیب‌ها و چالش‌های فراروی انقلاب و نظام اسلامی است.

۳- ولایت‌مداری: ولایت‌مداری یعنی محور قرار دادن ولایت در زندگی و حرکت بر گرد آن؛ همان که امیر مؤمنان علیه السلام در تبیین جایگاه خود برای مردم فرمود: من همچون محور سنگ آسیاب هستم که باید در محل خود بمانم و همه امور، پیرامون من و به وسیله من گردش کنند (نهج‌البلاغه، خطبه ۱۱۹)؛ محور ولایت و کشتی امت اسلامی در زمان حضور، امام معصوم است. ولایت در زمان غیبت به ولی فقیه سپرده شده است. ولایت فقیه تجلی ولایت خدا است و ولایت‌مداری نشانه ایمان و توحید است. رهبر معظم انقلاب در این باره می‌فرماید: اساسی‌ترین مسئله دین، مسئله ولایت است، چون ولایت، نشانه و

سایه توحید است. ولایت یعنی حکومت، چیزی است که در جامعه اسلامی متعلق به خداست و از خدای متعال به پیامبر و از او به مؤمنین می‌رسد (نرم‌افزار ولایت، ۲۶ / ۱ / ۱۳۷۰). گستره ولایت‌مداری عبارت است از: التزام عملی، تسلیم قلبی، پذیرش مجموعه اوامر و نواهی ولی امر، پرهیز از توجیه‌گری و تحریف سخنان او و همراهی کامل با او در همه زمینه‌ها (آخوندی و همکاران، ۱۳۹۲: ۶۸۶-۶۸۵). از الزامات تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی، تبیین و تعمیق فرهنگ ولایت‌مداری در ناجا با التزام به بیانات و فرمان‌های ولی فقیه و نهادینه‌سازی آن‌ها در خود و خانواده و سازمان ناجا، همچنین تولید سرمایه اجتماعی، منزلت و عزت برای دولت و نظام اسلامی است.

ب) الزامات نرم‌افزاری ناجا در بُعد نگرش

۱- اخلاق حرفه‌ای: اگر ساحت ارزش و اخلاق را «نگین دولت اسلامی» بخوانیم، اخلاق حرفه‌ای در تحقق دولت اسلامی، نقطه کانونی و هسته مرکزی آن به‌شمار می‌آید. «اخلاق حرفه‌ای به چگونگی رفتار، ادب و عمل شخص هنگام انجام کار می‌پردازد. اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از اصول و قواعد سلوک بشری است که رفتار افراد و گروه‌ها را در یک ساختار مطلوب قرار می‌دهد ... به عبارت دیگر، مجموعه قوانین اخلاقی که از ماهیت حرفه یا شغل به دست آمده است، اخلاق حرفه‌ای نام دارد» (قراملکی، ۱۳۸۸). هدف اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت اخلاقی است که فرد در شغل خود دارد (شریفیان و عابدی، ۱۳۹۱). از جمله اصول اخلاقی با توجه به آموزه‌های دینی می‌توان به اصولی مانند احترام و تکریم، آزادی، انصاف، وفای به عهد و پیمان، امانت، صداقت، مسئولیت‌پذیری، قانون‌مداری، مدارا و سعه‌صدر، نقادی و انتقادپذیری، اعتدال، فروتنی و مهربانی، رازداری اشاره کرد (فرمی‌پنی فراهانی و اشرفی، ۱۳۹۳، ۶۵). پلیس به‌عنوان مظهر حاکمیت اسلامی و عنصر اصلی در عرصه نظم و امنیت و پاسداری از انقلاب اسلامی و ارزش‌های آن، باید با ارتقای اخلاق حرفه‌ای، مظهر پلیس در طراز انقلاب و دولت اسلامی باشد و در این راستا هم عامل و هم مبلغ و ترویج‌کننده باشد.

۲- تقویت ارزش‌های دینی و معنوی: یک از ویژگی‌های دولت اسلامی، تحقق ارزش‌های دینی و معنوی در نگرش و رفتار کارگزاران نظام است. ارزش‌هایی مانند «خیرخواهی، صلح‌جویی، عدالت‌خواهی، ارتباط قلبی با خدا و توسل و خلوت» (حسینی، ۱۳۹۳: ۱۹-۱۸)، تقویت حس کرامت، گسترش امر به معروف و نهی از منکر، مدارا و سعه صدر، مسئولیت‌پذیری و اهتمام داشتن به امور، صبر و تحمل در رسیدن به نتیجه مطلوب و ... از مهم‌ترین ارزش‌های دینی و معنوی در تحقق دولت اسلامی است. از الزامات تحولی ناجا در این زمینه، تقویت و تعالی ارزش‌های دینی و معنوی در مسئولان و آحاد کارکنان ناجا و سرریز شدن آن به فضای عمومی جامعه اسلامی است.

۳- ایجاد نگرش مطلوب به دولت اسلامی: اهمیت و جایگاه دولت اسلامی به‌عنوان یکی از گام‌های مقدمه‌ساز برای تحقق جامعه اسلامی و تمدن نوین اسلامی و نیز توصیف شاخص‌های دولت اسلامی به‌عنوان حلقه اتصال نظام اسلامی و جامعه اسلامی، از مسائل مهم و تأثیرگذار در تحقق اهداف انقلاب اسلامی است. «نظام اسلامی فارغ از ساختار حقوقی خود، دربردارنده محتوایی است که اولاً باید در جهت‌گیری‌ها و رفتار اجتماعی مسئولان، نمود یابد و منطبق با معیارهای اسلامی باشد و ثانیاً به اهداف و آرمان‌های انقلاب اسلامی جامعه عمل ببوشاند؛ بنابراین با توجه به اینکه در شرایط کنونی با وجود توفیقات خیره‌کننده در بسیاری از حوزه‌ها، تحقق دولت اسلامی و گذر به مرحله بعد به تأخیر افتاده است باید در چند نکته نسبت به دولت اسلامی نگرش مطلوب در جامعه و ناجا ایجاد گردد: فراگیر نمودن مفهوم دولت اسلامی (همه مسئولان و کارگزاران)؛ برخورداری دولت از شکل ساختاری و محتوایی (ارزش‌های اسلامی)؛ عینیت یافتن و نمود معیارهای اسلامی در رفتار و جهت‌گیری کارگزاران؛ تبیین اهداف والای دولت اسلامی (تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی با وجود کینه‌توزی و سنگ‌اندازی‌های دشمنان)»؛ (مرکز مطالعات سیاسی، ۱۳۹۵: ۱۷) و نیز مقابله با چالش‌های داخلی (اشرافی‌گری) و خارجی (جنگ نرم) فراروی دولت اسلامی؛ انجام وظیفه همگانی برای تحقق دولت اسلامی.

ج) الزامات نرم‌افزاری ناجا در بُعد توانش

۱- عمل‌گرایی بر پایه دین، عترت و ولایت: ارکان، مدیران و کارگزاران دولت اسلامی باید دارای عمل‌گرایی ارزشی در چارچوب قرآن، عترت و ولایت باشند و در عرصه رفتار و عمل بر اساس ضوابط و معیارهای دینی و احکام الهی اقدام نمایند و اجرای قاطع احکام و حدود الهی را بر هر امری مقدم بدانند. روحیه‌های تأثیرپذیر از فرهنگ غربی و یا منفعل در برابر نظریه‌های بیگانگان و روحیه‌های تسامح‌گرا و تساهل‌گرا و تمایل به ولنگاری و اباحی‌گری، لطمات اساسی به حاکمیت دینی و روند حرکت آن می‌زند. از الزامات ناجا، تقویت و تعمیق عمل‌گرایی بر پایه فرهنگ دین، عترت و ولایت است این امر در دوره‌های آموزشی، بصیرتی و مناسبت‌های مذهبی نیازمند ارتقا و باورسازی عمل بر پایه معارف اسلامی است.

۲- ایجاد وحدت در جامعه دینی: از نظرگاه قرآن، تمامی تعصبات ملی، قبیله‌ای، نژادی، منطقه‌ای، زبانی و ... لغو است و مسلمانان که معتقد به آیین اسلام هستند، در ذیل عنوان امت اسلامی جمع می‌شوند. قرآن با طرح آموزه امت واحده و امت اسلامی، یکی از اصول نرم‌افزاری تمدن نوین اسلامی را، تحقق امت اسلامی می‌داند. (موتقی، ۱۳۷۷). پیش‌نیاز امت اسلامی، تحقق دولت اسلامی و حفظ وحدت و انسجام ملی است و باید با کمک پایگاه‌های سنتی و سازمان‌های مردم‌نهاد، وحدت و همدلی در میان ملت‌های اسلامی گسترش یابد و از ترویج هر نوع تفکر و رفتار تنش‌زا و اختلاف‌آفرین جلوگیری شود. در نیروهای مسلح از جمله ناجا، یکی از الزامات راهبردی، حفظ و تقویت انسجام سازمانی و پیکربندی شبکه ناجا بر پایه ایمان و ارزش‌های الهی و انقلابی و نیز حفظ وحدت و همدلی میان همه اعضای جامعه حول محور ولایت است. این امر یکی از الزامات ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی است.

۳- پیروی از رهبری ولایی: بزرگ‌ترین حق رهبری بر امت، آن است که پس از بیعت، گوش به فرمان او باشند و با تمام وجود از فرمان‌ها و تدابیر او پیروی کنند و در زندگی

فردی و اجتماعی، رفتار و اعمال خویش را با جهت‌گیری‌های او همسو و هماهنگ سازند و با اطاعت بی‌چون‌وچرا از او، خدا را اطاعت کنند (شبدینی پاشاکی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۷۱). برخی افراد و مسئولان، بیانات و فرمایشات مقام ولایت را در حد نصیحت و توصیه قلمداد می‌کنند و نسبت به عملیاتی نمودن و پیاده کردن آن‌ها اهتمام جدی ندارند. امام خامنه‌ای خطاب به این قبیل افراد می‌فرماید: «آنچه اینجانب در جلسات می‌گویم، صرفاً جنبه موعظه ندارد و بایستی به آن عمل شود» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۴). ایشان در دیدار با مسئولان نظام اسلامی می‌فرمایند: «آنچه ما به شما می‌گوییم، در واقع برای همه مدیران و مسئولان بخش‌های گوناگون در سطوح مختلف، حجیت دارد و باید رعایت بکنند» (امام خامنه‌ای، ۱۳۷۵) در جای دیگری می‌فرماید: «این حرف‌ها را باید بگوییم، تکرار بکنیم و این‌ها را فقط موعظه هم تلقی نکنید... سخنانی که ما به شما عرض کردیم، موعظه نیست و این‌طور نیست که یک منبر رفتیم و حالا یک تذکراتی دادیم. نه. این‌ها اجرائیاتی است که لازم‌الاطاعه و لازم‌الاجرا است. باید این کارها را بکنید» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۵).

از آنجاکه دیدگاه‌های ولی‌فقیه در نظام اسلامی، ریشه در تعالیم الهی دارد و با در نظر گرفتن همه جوانب و مصالح نظام اسلامی بیان می‌شود، بنابراین برای ما حجیت دارد و لازم‌الاطاعه است؛ بنابراین فرمایشات حضرت امام خمینی و مقام معظم رهبری، ترجمان وحی و عترت است که با در نظر گرفتن رعایت مصالح نظام اسلامی و شرایط زمان و مکان، بیان شده و بر ما حجیت بوده و لازم‌الاطاعه و لازم‌الاجرا است (محمدعلی‌زاده، ۱۳۹۳: ۱۱)؛ بنابراین در نظام ولایی، شرط اصلی تحقق دولت اسلامی عمل‌گرا بر مدار رهبری و التزام به ولایت‌فقیه است. سازمان ناجا باید در عرصه پیروی از ولایت، به‌عنوان «مجاهدان فی سبیل الله» از سرآمدان و پیشتازان باشد.

نکته سوم: در پاسخ به پرسش نخست تحقیق در رابطه با الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه مغز افزاری، این الزامات به تفکیک در سه بعد دانش، نگرش و توانش عبارت‌اند از:

الف) الزامات مغز افزاری ناجا در بُعد دانش

۱- آموزش و تربیت نیروی انسانی: از دیگر الزامات ناجا در تحقق دولت اسلامی، ظرفیت سازی و پرورش نیروهای کارآمد متناسب با مسئولیت انقلاب اسلامی در تحقق دولت اسلامی است. تحول در سازمان و جامعه تنها در سایه نیروی انسانی متدین، انقلابی و کارآمد شکل می گیرد. در منظر مقام معظم رهبری، «نیروی انسانی در هر کشوری، اساس پیشرفت است. کدام نیروی انسانی پیشرفت را در یک کشور تضمین خواهد کرد؟ نیروی انسانی مؤمن، با وجدان معتقد به کار و دلسوز». بر این اساس، «دولت اسلامی با کارگزاران اسلامی که باورمند به مبانی دین اسلام و انقلاب اسلامی تحقق می یابد که در تنظیم رابطه با خود، خدا، دیگران و طبیعت، بر اساس نسخه شفابخش دین عمل می نمایند. از الزامات تحولی ناجا تقویت منابع انسانی در طراز دولت اسلامی است، این امر با تحول در دانشگاه امین و بهره گیری از ظرفیت و الگوهای دانشگاه‌هایی مانند دانشگاه امام حسین علیه السلام دانشگاه امام صادق علیه السلام دانشگاه دفاع ملی و ... میسر است.

۲- نوسازی سازوکارها و خطوط مهندسی سازمان: در نظر مقام معظم رهبری، نظام جمهوری اسلامی یک حرکت باثبات و مستمری به سمت آرمان‌ها دارد و از سوی دیگر، ممکن است سازوکارهای آن دچار تحول و تغییر شود. «نوسازی نظام ممکن است اما به معنای تجدیدنظر در آرمان‌ها نیست، زیرا این آرمان‌ها فطری است. نوسازی به معنای تغییر نظامات، تغییر سازوکارها، تغییر سیاست‌ها، ممکن است، در مواردی هم لازم است و مانع از تحجر است؛ منتها باید بر طبق اصول باشد ... وقتی انسان اهداف و آرمان‌های نظام اسلامی را نگاه می کند، می بیند این‌ها هیچ وقت کهنه نمی شود، لیکن در راه رسیدن به این‌ها آن حلقه دولت اسلامی - یعنی سازوکارها و نهادهای لازم برای ایجاد آن جامعه اسلامی - ممکن است کهنه شود و مطلوب نباشد، لازم باشد عوض شود؛ هیچ اشکال ندارد. نظام اسلامی این ظرفیت را دارد ... البته نو شدن به معنای این است که اقتضائات بیرونی و واقعیت‌ها گاهی یک چیزی را اقتضاء می کند، یک روز چیز دیگری را اقتضاء می کند، این،

همان جابه‌جا کردن خطوط هندسی نظام است» (بیانات در دیدار با دانشجویان، ۱۳۹۰/۷/۲۴). بر این اساس سازمان ناجا با هدف تحقق دولت اسلامی نیازمند نوسازی سازمانی و نوسازی در سازوکارهای رسیدن به این هدف متعالی مانند ساختارها، نظامات و فرایندها است.

۳- تطبیق رفتارها و جهت‌گیری‌ها با معیارهای اسلامی: شرط تحقق دولت اسلامی، نزدیک ساختن رفتارهای فردی، سازمانی و اجتماعی به طراز مطلوب دینی است. سازمان ناجا در سال‌های اخیر پس از طرح فضا سازی دینی و انقلابی، امروزه در حال تعالی ناجا و تحقق سازمان «متدین و انقلابی» است. بدین خاطر مقام معظم رهبری یکی از الزامات مهم پیاده‌سازی دولت اسلامی را تبدیل باورها و نگرش‌های دینی به رفتار اسلامی می‌داند. «(مسئولان) باید جهت‌گیری‌ها و رفتار اجتماعی و رفتار فردی خود و رابطه‌شان با مردم را با معیارهای اسلامی تطبیق دهند تا بتوانند به آن اهداف برسند. بعد هم باید آن جهت‌گیری‌ها را در مد نگاه خود قرار دهند و به‌سرعت به سمت آن جهت‌گیری حرکت کنند؛ این می‌شود دولت اسلامی. معنای شعار دولت اسلامی این است که ما می‌خواهیم اعمال فردی، رفتار بین خودمان و رفتار با نظام بین‌المللی و نظام سلطه امروز جهانی را به معیارها و ضوابط اسلامی نزدیک‌تر کنیم» (بیانات در دیدار با اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۴/۰۶/۰۸). سازمان ناجا با توجه به جایگاه مهم در عرصه نظم و امنیت و مواجهه با چالش‌های درونی و تهدیدهای نرم بیرونی، همواره بر تعمیق و ارتقای باورهای دینی، معنوی و انقلابی کارکنان خود همت گماشته و در این راستا جایگاه ساعس ناجا، نقشی پیش‌رونده و پیش‌برنده است.

ب) الزامات مغز افزاری ناجا در بُعد نگرش

۱- اخلاق، حکمت و خردگرایی: یکی از آرمان‌ها، اهداف و وظایف نظام اسلامی، ایجاد فضایی برای کمال معنوی، تخلق به اخلاق حسنه و تکامل روحی است. «برخورداری از ارزش‌های اخلاقی اسلام بدین معنی است که روح فضیلت و پرهیزکاری و وارستگی و بردباری و اجتناب از شهوات ممنوع و دوری از حرص و آز و دنیاطلبی و حق‌کشی و نامردمی و مال‌اندوزی و روی آوردن به خلوص و پاکی و پارسایی و دیگر خصلت‌های اخلاقی در جامعه رواج

یابد و به صورت ارزش‌های اصلی حساب آید» (بیانات در دیدار با دانشجویان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۰۷/۲۴). مقام معظم رهبری در ضرورت هم‌زمان پیشرفت مادی در کنار پیشرفت معنوی می‌فرماید: «در چنین جامعه‌ای، معنویت و اخلاق هم باید به قدر حرکت پیش‌رونده مادی پیشرفت کند، دل‌های مردم با خدا و معنویات آشنا بشود، انس با خدا، انس با عالم معنا، ذکر الهی و توجه به آخرت در یک چنین جامعه‌ای بایستی رایج بشود، اینجاست که آن خصوصیت استثنایی جامعه و تمدن اسلامی، خود را نشان می‌دهد؛ ترکیب و آمیختگی دنیا و آخرت با هم» (بیانات در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام، ۱۳۷۹/۰۹/۱۲). «یک شاخص دیگر، مسئله حکمت و خردگرایی در کارها است؛ کار کارشناسی، مطالعه درست، ملاحظه جوانب و آثار و تبعات یک اقدام و حتی گاهی ملاحظه تبعات یک اظهارنظر» (بیانات در دیدار با اعضای هیئت‌وزیران، ۱۳۹۲/۰۶/۰۶). عنصر اخلاق، حکمت و خرد، از عناصر مهم در جهت‌دهندگی به مسیر صراط‌مستقیم دولت اسلامی است. از الزامات تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی، تعمیق و تعالی اخلاق، حکمت و خردگرایی در درون ناجاست. اجرای مأموریت تحقق دولت اسلامی با مهم‌ترین ابزار نرم اخلاق و خردگرایی است که از ویژگی‌های مجاهدان فی سبیل الله است. از سوی دیگر ناجا به‌عنوان پیشانی نظام و مظهر حاکمیت، می‌تواند نقشی پیش‌برنده در این عرصه داشته باشد.

۲- بصیرت، هوشیار، دشمن‌شناس: یکی از جلوه‌های برجسته انقلاب اسلامی، مردمی کردن سیاست و سیاسی شدن آحاد مردم است. نوع مدیریت رهبری انقلاب اسلامی بر عنصر بصیرت، همانند شیوه همه انبیا و اولیای الهی است. در طول چهار دهه گذشته، برپایی و تثبیت و توسعه و پیشرفت انقلاب و نظام اسلامی، در سایه عنصر بصیرت، هوشیاری و دشمن‌شناسی بوده است. در نظام ولایی عنصر بصیرت هم عامل بازدارنده در مواجهه با دشمنان خارجی و فتنه‌گران داخلی و هم عامل تثبیت‌کننده و پیش‌برنده و عامل عمق‌بخشی به انقلاب اسلامی در داخل و خارج است. بدین خاطر همواره در سیره امام و رهبری تأکید بر عنصر بصیرت، هوشیاری و دشمن‌شناسی شده است؛ «امروز دنیای اسلام و جامعه

ما نیازمند بصیرت بخشی برای نیازمندان بصیرت است» (بیانات در دیدار با مردم بوشهر، ۱۳۸۸/۴/۵). شناخت چهره‌ها و جریان‌های سیاسی، شفاف‌سازی از موقعیت جبهه خودی و دشمن، موضع‌گیری درست و به‌هنگام در مواجهه با جبهه خودی و دشمن، توانایی تصمیم‌گیری در فتنه‌ها و بحران‌ها، استقامت و پایداری در دفاع از نظام ولایی و امثالهم صرفاً با هوشیاری و بصیرت امکان‌پذیر است (شعبانی سارویی، ۱۳۹۵، ۲۶۱). از الزامات تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی، ارتقای بصیرت، هوشیاری و دشمن‌شناسی کارکنان ناجا در مواجهه با جبهه دشمن سلطه‌گر و جبهه اسلام ناب است.

۳- تکلیف‌گرا، آرمان‌خواه، بااخلاص: تکلیف‌گرایی به‌معنای انجام دادن وظیفه و تکلیف دینی است که در فرایند «تشخیص تکلیف، انگیزه الهی در تکلیف و عمل به تکلیف» عملی می‌شود. منظور از تکلیف‌گرایی و مسئولیت‌پذیری در سازمان آمادگی پذیرش مسئولیت‌های حساس و مهم، وظیفه‌شناسی و پاسخگو بودن در برابر وظایف و تکلیف‌های سازمانی است (یوسفیان و کرد فیروزجایی، ۱۳۹۳: ۲۷۰). از شاخص‌های تکلیف‌گرایی «انجام‌وظیفه به‌منزله تکلیف شرعی، شیفته خدمت بودن و نه تشنه قدرت بودن، ارجحیت تکلیف‌گرایی بر نتیجه‌گرایی، پذیرش مسئولیت بر اساس مسئولیت شرعی» (نیکوکار و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۵۰) و از شاخص‌های آرمان‌خواهی: «ارزش‌مداری، چشم‌انداز محوری، راهبردمحوری و هدف‌مداری» است (همان: ۱۵۵). «اخلاص به‌معنای انجام عبادت، عاری از هرگونه شائبه برای خداوند است. اخلاص از راه قطع طمع از غیر خدا، کسب علم و حصول یقین، کاستن از آرزوها، پرهیز از گناه و مبارزه با نفس قابل حصول است» (آخوندی و همکاران، ۱۳۹۲: ۳۸۸). از الزامات ناجا در تحقق دولت اسلامی، نهادینه‌سازی، توسعه، تعمیق و تعالی تکلیف‌گرایی، آرمان‌خواهی و اخلاص است. تقویت باورهای دینی، تخلق به ارزش‌های دینی و الگو و اسوه بودن فرماندهان، رئیس‌ان و مدیران در امور معنوی و ایمانی از راهبردهای این عرصه است.

ج) الزامات مغز افزاری ناجا در بعد توانش

۱- شایسته‌سالاری و انتخاب اصلح: در نظام اسلامی یک از تحولات جدی در نظام

انتصابات، گزینش انسان‌های صالح و مدیران شایسته در عرصه مسئولیت‌ها است. «آنچه برای مردم در همه گزینش‌های ملی و انتخابات مهم است، این است که سطح کارآمدی نظام روزبه‌روز ارتقا پیدا کند؛ این اساس مسئله است» (بیانات در خطبه‌های نماز عید سعید غدیر، ۱۳۸۳/۰۸/۲۴) «آقایان و به‌خصوص مسئولان، این نکته را توجه داشته باشند که اگر ما بر نقش مدیریت و سرپرستی در جامعه اسلامی تکیه می‌کنیم و آن را تعیین‌کننده معرفی می‌نماییم، با یک گزینش، قضیه تمام نمی‌شود» (بیانات در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۸۴/۰۴/۲۰). «در محیط وزارتخانه باید کسانی را آورد که به این راه و هدف از بُن دندان معتقد باشند» (بیانات در دیدار با هیئت دولت، ۱۳۷۲/۰۶/۰۳). «این توصیه را مؤکد می‌کنم که گزینش همکاران مهم است ... یکایک مسئولین کشور را در بخش خودتان، با معیارهای الهی انتخاب کنید؛ کاردان، لایق، متدین، پاک و آراسته به خصوصاتی که برای یک مدیر لازم است» (در مراسم تنفیذ ۱۳۷۲/۰۵/۱۲).

۲- مدیریت حکیمانه و جهادی: مهم‌ترین نقطه کانونی دولت اسلامی، مدیران و کارگزاران صالح، مؤمن و انقلابی‌اند. «در نظام الهی و اسلامی، حاکم اصلی جهان، خداوند متعال است (توحید) و معصوم و انسان کامل هر عصر، برترین مدیر و حاکم زمان است (نبوت و امامت)، مدیریت و حاکمیت الهی مبتنی بر عدالت است (عدل الهی) و چشم‌انداز این مدیریت حیات ابدی اخروی (معاد) است. معیار اثربخش حکومت و نهادها و سازمان‌های اسلامی، قرب همه کارکنان و مردم به خداست و راه اصلی قرب، عبودیت خالصانه خداوند است که از طریق عمل به فروع عبودیت یعنی خودسازی (نماز و روزه)، گردش مالی پاک (خمس و زکات)، حرکت جهادی و تعبدی (حج و جهاد)، نظارت عمومی (امر به معروف و نهی از منکر)، جاذبه و دافعه الهی (تولی و تبری) و سایر فروع دین تحقق می‌یابد؛ بر این اساس، فرماندهان و مدیران که در حکومت اسلامی در تابعیت ولایت مطلقه فقیه در حال فرماندهی و مدیریت هستند، همواره بر محور «ایمان به خدا»، «بهترین اهداف و غایات» را انتخاب و برای تحقق آن‌ها «بهترین راه و روش و وسیله» را انتخاب و بر همان اساس

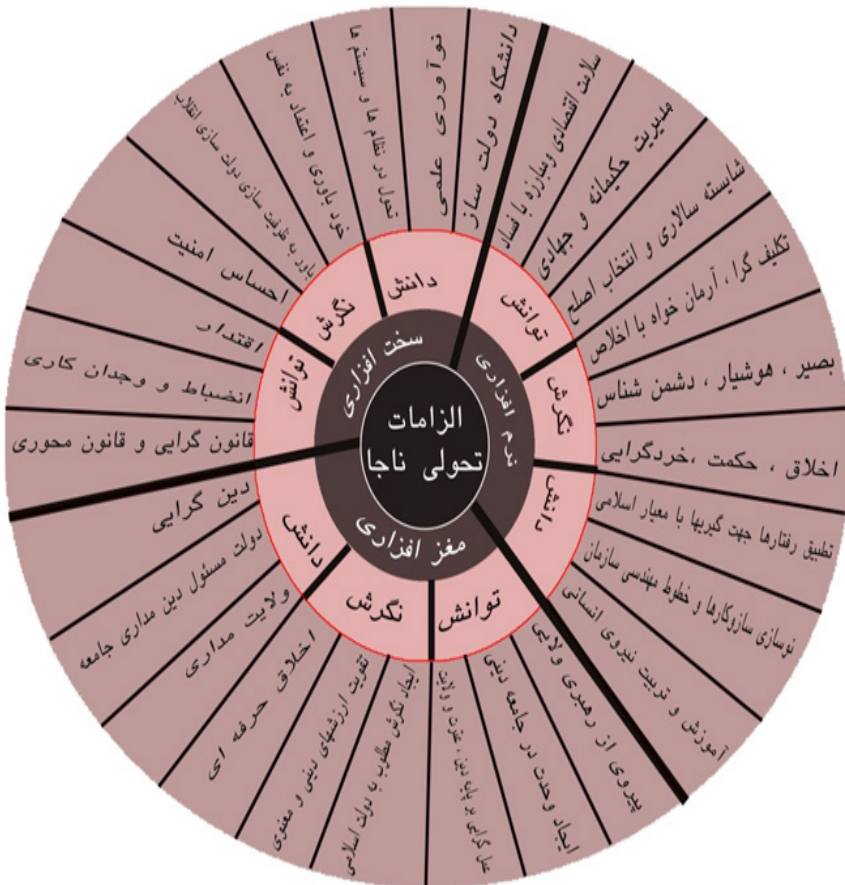
رفتار می‌کنند، این رفتار در منطق و تفکر اسلام، «سبک حکیمانه» نامیده می‌شود (طباطبایی یزدی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۶۳-۱۶۴).

سبک رفتاری فرماندهان و مدیران ناجا باید در امتداد سبک‌های مؤمنان و صالحان تاریخ صدر اسلام و انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، شهدای ناجا و مدافعان حرم باشد، نه در امتداد سبک‌های مدیریتی رایج در دنیا؛ بر این اساس مقام معظم رهبری درخواست تحول در این نوع مدیریت را دارند؛ «اگر می‌خواهیم حقیقتاً اسلامی بشویم، باید در نحوه مدیریتمان تحول ایجاد کنیم. اولین گام در تحول این است که رفتار خودمان، کیفیت کارمان، عزل و نصب خودمان، اعمال مدیریت خودمان، جذبه‌ای که به خرج می‌دهیم، انعطافی که به خرج می‌دهیم، برخوردی که با طبقات و مراجع خودمان انجام می‌دهیم، اسلامی باشد» (امام خامنه‌ای، ۱۳۸۴/۶/۸).

همچنین رهبری در سال‌های اخیر با طرح مدیریت جهادی در صدد عبور از چالش‌های گوناگون نظام است: «با حرکت عادی نمی‌شود پیش رفت، با حرکت عادی و احیاناً خواب‌آلوده و بی‌حساسیت نمی‌شود کارهای بزرگ انجام داد. یک همت جهادی لازم است. تحرک جهادی و مدیریت جهادی برای این کارها لازم است. باید حرکتی که می‌شود، هم علمی باشد، هم پر قدرت باشد، هم با برنامه باشد، و هم مجاهدانه باشد» (امام خامنه‌ای، ۱۳۹۲/۱۲/۲۰).

۳- سلامت اقتصادی و مبارزه با فساد: یکی از شاخص‌های دولت اسلامی، سلامت اقتصادی و مبارزه با فساد است. ناجا به عنوان یکی از سازمان‌های مهم در مبارزه با فساد، قاچاق کالا و ایجاد سلامت اقتصادی در جامعه، نیازمند تحولاتی جدی در ساختار، سازمان و شیوه‌های مبارزه با فساد است. «منصب حکومتی، جایگاه قدرت و منابع مالی است؛ و سوسه‌ها در اینجا انسان را راحت نمی‌گذارد. حالا شما به خودتان نگاه نکنید که متدینید و سطح بالا هستید و مقاومت می‌کنید در مقابل این و سوسه‌ها؛ در درجات پایین ممکن است در مقابل این و سوسه‌ها نتوانند مقاومت بکنند. شما باید مراقب باشید، شما باید چشم بصیر بینی خودتان را بر سرتاسر این دستگاهی که زیر اشراف شما است و تحت مدیریت شما است، آن‌چنان بگسترانید که نگذارید در یک گوشه‌ای ناسلامتی اقتصادی به وجود بیاید و این و سوسه‌ها

کارگر بشود حتی قبل از آنکه دستگاه‌های نظارتی وارد بشوند؛ ... خود مدیر دستگاه مراقب سلامت (آن) باشد و این احتیاج دارد به نگاه دائم؛ غفلت نباید کرد» (بیانات در دیدار با اعضای هیئت دولت، ۱۳۹۲/۰۶/۰۶).

الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

شکل (۱) الزامات تحولی ناجا در تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری

۶- بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق حاضر نشان می‌دهد، تحقق دولت اسلامی مبتنی بر سه حوزه سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری است. الزامات تحولی در هر یک از این سه سطح در ناجا، باید در سه بُعد دانش، نگرش و توانش مورد بررسی و تبیین قرار گیرد. یافته‌های تحقیق بر اساس منظومه فکری و نقشه راه ترسیم‌شده در فرایند اهداف اسلامی امام خامنه‌ای، حکایت از نگرش‌های سیستمی و نگاه روندی و فرایندی در تحقق دولت اسلامی دارد. در پاسخ به پرسش نخست پژوهش؛ الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه سخت‌افزاری، از: وجود دانشگاه دولت‌ساز، نوآوری علمی، تحول در نظام‌ها و سیستم‌ها، خودباوری و اعتماد به نفس، باور به ظرفیت دولت‌سازی انقلابی، احساس امنیت، اقتدار، انضباط و وجدان کاری، قانون‌گرایی و قانون‌محوری. در پاسخ به پرسش دوم پژوهش؛ الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه نرم‌افزاری عبارت‌اند از: دین‌گرایی، دولت مسئول، دین‌مداری جامعه، ولایت‌مداری، اخلاق حرفه‌ای، تقویت ارزش‌های دینی و معنوی، ایجاد نگرش مطلوب نسبت به دولت اسلامی، عمل‌گرایی بر پایه دین، عترت و ولایت، ایجاد وحدت در جامعه دینی، پیروی از رهبری ولایی. همچنین در پاسخ به پرسش سوم پژوهش؛ الزامات و فرایندهای تحولی ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی در جنبه مغزافزاری عبارت‌اند از: اخلاق، حکمت و خردگرایی؛ بصیرت، هوشیاری، دشمن‌شناسی؛ تکلیف‌گرایی، آرمان‌خواهی با اخلاص؛ شایسته‌سالاری و انتخاب اصلح؛ مدیریت حکیمانه و جهادی؛ سلامت اقتصادی و مبارزه با فساد؛ آموزش و تربیت نیروی انسانی؛ نوسازی سازوکارها و خطوط مهندسی سازمان؛ تطبیق رفتارها و جهت‌گیری‌ها با معیارهای اسلامی.

بر این اساس، برای تبیین جایگاه ناجا و الزامات تحولی آن در تحقق دولت اسلامی پیشنهاد می‌گردد: سازمان انقلابی ناجا، با تدوین نقشه جامع مهندسی فرهنگی دولت اسلامی؛ تبیین نظری و کارآمد چارچوب‌ها، اهداف و الگوهای ناظر به تحقق دولت

اسلامی؛ ظرفیت‌سازی و پرورش نیروهای کارآمد متناسب با رسالت انقلاب اسلامی در تحقق دولت اسلامی؛ تهیه سند راهبردی نقش نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و مغرافزاری ناجا در تحقق دولت اسلامی؛ تهیه سند الگوی بهینه‌سازی تحقق دولت اسلامی در بخش‌های سه حوزه فرماندهی (پلیس‌های تخصصی)، ساعس و ساحفا؛ تدوین عرصه‌های دانشی، نگرشی و مهارتی ناجا در تحقق دولت اسلامی؛ نهادینه‌سازی بیانات و مطالبات مقام معظم رهبری در ناجا در عرصه تحقق دولت اسلامی؛ تقویت و تعمیق «سازمان انقلابی ناجا» و فرهنگ‌سازی آن در درون و بیرون ناجا (به‌عنوان نگاه حداکثری به ناجا)، در کنار نگاه حداقلی به ناجا به‌عنوان متولی نظم و امنیت جامعه و دیگر راهبردها و راهکارها، رهبر فرزانه انقلاب را در تحقق دولت اسلامی و زمینه‌سازی برای تحقق جامعه اسلامی و تمدن‌سازی نوین اسلامی «ملازمت» نماید.

منابع

- آخوندی، مصطفی و همکاران (۱۳۹۲). *انسان مطلوب*. قم: پژوهشکده تحقیقات اسلامی، زمزم هدایت.
- *بنیاد فرهنگ و اندیشه انقلاب اسلامی* (۱۳۹۳). فرایند تحقق اهداف اسلامی از دیدگاه مقام معظم رهبری. دفتر اول، تهران: نشر بنیاد فرهنگ و اندیشه انقلاب اسلامی.
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۹۱). در دیدار با جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۷/۲۴
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۷۹). در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام، ۱۳۷۹/۰۹/۱۲
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۹۲). در دیدار با اعضای هیئت وزیران، ۱۳۹۲/۰۶/۰۶
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۸۰). در دیدار با کارگزاران نظام جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۰۹/۲۱
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۸۴). در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۴/۰۵/۲۸
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۸۴). در دیدار با اعضای هیئت دولت، ۱۳۸۴/۰۶/۰۸
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۹۲). در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۲/۶/۱۴
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۸۰). در جمع کارگزاران نظام، ۱۳۸۰/۰۹/۲۱
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۷۹). در جمع اساتید، طلاب حوزه علمیه قم در مدرسه فیضیه، ۱۳۷۹/۷/۱۴.
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۹۰). در دیدار با دانشجویان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۰۷/۲۴
- بیانات مقام معظم رهبری (۱۳۶۹). در دیدار با جمعی از ادارات شهربانی، ۱۳۶۹/۷/۴
- پسندیده، عباس (۱۳۹۳). اتحاد و نظریه اقتدار در فلسفه سیاسی اسلام. برگرفته از سایت نکات قرآنی.
- جوادی آملی، عبدالله (۱۳۹۱). *وابسته بودن هویت انسان به سه عنصر جهانی دانی، جهانی داری، جهان‌آرایی*. قم: بنیاد بین‌المللی علوم و حیانی اسرا.
- حسینی، سید مجتبی (۱۳۹۳). *اصول کار فرهنگی*. قم: کوله‌بار فرهنگی.
- دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۳). *لغت‌نامه دهخدا*. تهران: دانشگاه تهران.

- سعیدی شاهرودی، علی (۱۳۸۸). حاکمیت دینی، اصول و مبانی. قم: زمزم هدایت.
- شریفیان، فریدون و احمد رضا نصر و لطفعلی عابدی (۱۳۸۴). «تبیین نشانگرهای تدریس اثربخش در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و میزان تحقق آن در دانشگاه اصفهان». فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، سال ۱۱، شماره ۴.
- شریف الرضی، محمد بن حسین (۱۳۷۹). نهج البلاغه. ترجمه و شرح علی نقی فیض الاسلام. تهران: مؤسسه چاپ و نشر تالیفات فیض الاسلام.
- شعبانی سارویی، رمضان (۱۳۹۵). جریان‌شناسی فتنه و جنگ نرم در ایران. تهران: ناد جاوید.
- طباطبایی یزدی، سید احمد و همکاران (۱۳۹۴). مبانی سبک حکیمانه. تهران: مرکز امامت دانشگاه امام حسین (علیه السلام).
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۸). درآمدی بر اخلاق حرفه‌ای. تهران: سرآمد، چاپ دوم.
- فرمی‌نی فراهانی، محسن (۱۳۹۳). «الزامات تحقق تمدن نوین اسلامی». فصلنامه مطالعات ملی، سال هفدهم، شماره ۶۷.
- فرمی‌نی فراهانی، محسن و فاطمه اشرفی (۱۳۹۳). «اصول اخلاق حرفه‌ای در نهج البلاغه». پژوهشنامه علوی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال ۵، شماره ۱.
- قانون استخدامی ناجا (۱۳۸۲). معاونت نیروی انسانی ناجا.
- محمدعلی زاده، اکبر (۱۳۹۲). «متدولوژی شیوه صحیح استنباط از بیانات ولی فقیه». همایش ملی روش‌شناسی علوم انسانی اسلامی، دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام).
- مرکز مطالعات سیاسی (۱۳۹۵). سیمای دولت اسلامی در منظومه فکری مقام معظم رهبری. تهران: مرکز مطالعات سیاسی معاونت سیاسی ساعس ناجا.
- معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در نمسا. بسیج، دولت اسلامی، همبستگی ملی، مرکز چاپ میثاق.
- موثقی، احمد (۱۳۷۷). جنبش‌های اسلامی معاصر. تهران: سمت.
- معین، محمد (۱۳۷۱). فرهنگ معین. تهران: امیرکبیر.

- نرم افزار حدیث ولایت. ویرایش دوم، ۶۷/۴/۲۳.
- نیکوکار، غلامحسین و محمدرضا سلطانی و عباس نیاوند (۱۳۹۲). «طراحی الگوی بومی شناخت و سنجش فرهنگ سازمانی سازمان های نظامی و انتظامی». فصلنامه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، شماره ۳۳.
- یوسفیان، نعمت الله و اسدالله کرد فیروزجایی (۱۳۹۳). منشور پلیس مسلمان. پژوهشگاه امام صادق (علیه السلام) و ساعس ناجا.

